

Motion till riksdagen 2008/09:C11

av Jan Lindholm m.fl. (mp)
med anledning av prop. 2008/09:110

Tillfälliga åtgärder i en nationalstadspark

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kraven på detaljplaneläggning och miljötillstånd bör ställas högre i nationalstadsparker än i övriga områden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag som stärker det generella skyddet av nationalstadsparker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillfälligt intrång och skada bör tidsbegränsas.
4. Riksdagen beslutar att motiv för tillfälligt intrång eller skada bör vara annat riksintresse enligt följande lydelse i 4 kap. 7 § miljöbalken: 1. Åtgärden höjer parkens natur- eller kulturvärden eller tillgodoser ett annat riksintresse.
5. Riksdagen beslutar att 4 kap. 7 § miljöbalken ges följande lydelse: 2. Parken återställs så att inget intrång och ingen skada i enlighet med andra stycket kvarstår.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verksamhetsutövaren ska finansiera återställandet genom en i förhand fastställd finansieringsgaranti.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att miljökonsekvensbedömningar ska innefatta såväl de permanenta som de tillfälliga åtgärderna samt åtgärderna för återställande.

Inledning

Miljöpartiet anser att miljömålen bör vara styrande för samhällsplaneringen. Därför är Miljöpartiet i grunden djupt kritiskt mot bygget av Norra länken

Fel! Okänt namn på

som kommer att öka kapaciteten för klimatförstörande vägtrafik på bekostnad av klimatsmarta investeringar, i t.ex. kollektivtrafik, som bidrar till att nå målet om en begränsad klimatpåverkan och ett flertal andra miljömål. Den typ av investeringar som ska prioriteras som riksintresse är de som har strategisk betydelse för att minska klimatpåverkan, vilket Miljöpartiet tidigare föreslagit.

När nu bygget av Norra länken är beslutat och på väg att genomföras fokuserar vi i denna motion på de miljökonsekvenser denna lagändring får för nationalstadsparker generellt, och inte på den övergripande frågeställningen om en klimatsmart samhällsplanering som berör Norra länken. Vi återkommer till den frågan i andra sammanhang.

Vägverket har kommit fram till att bygget av Norra länken kan göras cirka en miljard kronor billigare genom ett ”tillfälligt intrång”. Med anledning av detta föreslår nu regeringen att tillfälliga intrång ska kunna göras i nationalstadsparker. Vi kan acceptera detta lagförslag under förutsättning att andra lagändringar görs som stärker det generella skyddet av parken, så att inte exploatering av parken underlättas ytterligare. Detta har inte föreslagits i regeringens proposition. Därför föreslår vi i denna motion några ändringar i regeringens lagförslag ägnade att precisera det samt en begäran om att regeringen bör återkomma till riksdagen med andra lagförslag som stärker det generella skyddet av nationalstadsparker.

Villkor att andra kryphål i lagen täpps igen

När nu regeringen föreslår en generell lagändring av föreskrifterna för nationalstadsparker som innebär att tillfälliga intrång ska accepteras, krävs en motsvarande åtgärd för att täppa till de kryphål som finns i lagen redan i dag. Annars riskerar det lagstadgade skyddet för nationalstadsparker att successivt urholkas. Detta var ett av de krav som Förbundet för Ekoparken ställde till regeringen för att gå med på att acceptera en lagändring som möjliggör tillfälliga intrång. Men regeringen har lämnat detta åt sidan och enbart tagit fasta på lagändringen som öppnar för större möjligheter till intrång. Avsikten, som regeringen ger uttryck för, är inte att lagändringen ska ge upphov till större skador, men genom lagförslagets olyckliga utformning finns en sådan risk.

Redan nu fungerar lagen på ett sätt som gör att tillfälliga och t.o.m. permanenta intrång och skador inte hindras. Ett färskt exempel är hur Stockholms stadsbyggnadsnämnd i maj 2008 fattade beslut om ett nästan tvåårigt ”tillfälligt” bygglov för två fotbollsplaner på Ladugårdsgårde. Förslaget remitterades inte till andra förvaltningar och prövades inte mot 4 kap. 7 § miljöbalken. Andra exempel är åtgärder som inte krävt miljökoncession eller detaljplan, såsom 3 000 kvadratmeter tryckbankar i Ugglevikens nyckelbiotop. Dessutom finns exempel på detaljplaner som inte överklagats eftersom kretsen av sakägare varit alltför snäv, t.ex. en byggnad i anslutning till Naturhistoriska riksmuseet och ett ställverk på Fisksjöäng.

Om syftet med den föreslagna lagändringen är att mer systematiskt reglera ”tillfälliga” ingrepp, så behöver befintliga kryphål täppas igen. Annars riske-

rar den nu förslagna lagen att öppna ytterligare möjligheter att exploatera parken.

En tydlig åtgärd för att täppa till de kryphål som i dag finns är att kraven på detaljplanläggning och miljötillstånd skärps för åtgärder inom nationalstadsparker. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening. Ytterligare en åtgärd är att vidga kretsen av sakägare att innefatta ideella paraplymiljöorganisationer som i dag saknar denna status.

För att godkänna den föreslagna lagändringen om att tillåta tillfälligt intrång i nationalstadsparker anser vi att andra lagändringar som täpper till de möjligheter att kringgå lagen som redan finns i dag ska genomföras. Regeringen bör således återkomma till riksdagen med andra lagförslag som stärker det generella skyddet av nationalstadsparker. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Reglera vad som är ”tillfälligt intrång”

Regeringen menar att vad som är ett tillfälligt intrång ska regleras från fall till fall, t.ex. genom tidsbegränsning av tillstånd enligt miljöbalken. Vi anser att formuleringen att intrånget ska ”begränsas så mycket som möjligt” är för svag och att det finns risk för godtycklighet i bedömningen. Flera remissinstanser har påpekat detta. I stället bör en tydligare reglering av tidsbegränsningen göras. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Tillfälligt intrång ska enbart tillåtas då det gäller ett annat riksintresse

Enligt regeringens förslag ska tillfälligt intrång tillåtas i de fall åtgärden höjer parkens natur- och kulturvärden eller tillgodoser ett annat angeläget allmänt intresse. Vi anser att ”ett annat angeläget allmänintresse” är för godtyckligt. Vi anser därför att ”ett annat angeläget allmänintresse” byts ut mot ”ett annat riksintresse”. På så sätt förtydligas att tillfälliga intrång inte ska ske slentrianmässigt med hänvisning till ett allmänintresse. Vi föreslår därför att riksdagen beslutar att första punkten i 4 kap. 7 § ges följande lydelse: 1. åtgärden höjer parkens natur- eller kulturvärden eller tillgodoser ett annat riksintresse.

Ingen skada ska kvarstå efter ett tillfälligt intrång

Regeringen föreslår att det inte får kvarstå mer än ett obetydligt intrång eller en obetydlig skada efter återställandet. Regeringen hänvisar till den praxis som utvecklats i rättsliga prövningar. Just därför är det onödigt och förvirrande att i lagen införa begreppet obetydlig skada. Det riskerar att tolkningen av ”skada” blir ännu vidare än i dag. ”Inget intrång” och ”ingen skada” tolkas i dag så att det medger ”ett obetydligt intrång eller en obetydlig skada”. Genom att skriva in det i lagen riskerar ”obetydligt” att dubblas. Att ”obetydlig

Fel! Okänt namn på

skada” står i lagtexten lämnar ett tolkningsutrymme som kan variera från fall till fall, med risk för att exploatörer ser möjligheten att komma billigt undan och inte till fullo återställa skadan. Vi föreslår därför att riksdagen beslutar att andra punkten i 4 kap. 7 § ges följande lydelse: 2. parken återställs så att inget intrång och ingen skada i enlighet med andra stycket kvarstår. Då är skaderekvisitet oförändrat.

Naturvårdsverket lyfter fram en liknande synpunkt och konstaterar att tillstånd för åtgärder vars skador inte kan återställas inte bör komma i fråga. Naturvårdsverket föreslår att verksamhetsutövaren ska finansiera återställandet genom en i förhand fastställd finansieringsgaranti. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening. Detta för att säkerställa att de medel som anslås för skötsel av nationalstadsparken inte används till att återställa tillfälliga intrång eller tillfälliga skador.

Åtgärder för återställande ska framgå i miljökonsekvensbeskrivningen

Regeringen föreslår att det bör framgå i miljökonsekvensbeskrivningen hur återställandet ska gå till. Det är inte tillräckligt skarpt. Därför bör det anges i motivtexten till lagen att verksamhetsutövaren ska ange hur återställandet ska gå till i miljökonsekvensbeskrivningen, samt att miljökonsekvensbeskrivningen ska innefatta såväl de permanenta som de tillfälliga åtgärderna. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna som sin mening.

Stockholm den 12 februari 2009

Jan Lindholm (mp)

Karin Svensson Smith (mp)

Per Bolund (mp)

Tina Ehn (mp)

Mikaela Valtersson (mp)